

ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΑΝΔΡΟΥ ΚΑΙ ΚΕΛΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ «ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΝ» ΣΧΕΤΙΚΗ ΜΕ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΑ ΕΘΙΜΑ ΤΗΣ ΑΝΔΡΟΥ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΟΝΤΑΙ ΩΣ ΑΔΙΚΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΘΡΩΠΑ.

1830, 9 Δεκεμβρίου

«... Εἰς τὴν νῆσον Ἄνδρον ἐπικρατοῦν τοπικαὶ συνήθειαι, νομιζόμεναι καὶ φυλαττόμεναι, ὡς νόμος· μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχουσι καὶ αἱ ἐξῆς, γενόμεναι διὰ τὰ μὴν εἰπωμεν ἀπὸ ὅλους, ἀπὸ τοὺς περισσοτέρους κατοίκους της.

Ἐν ἀνδρόγυνον, ἔχον υἱοὺς καὶ θυγατέρας, δίδει ἅπασαν τὴν περιουσίαν του ἔτι ζῶν ἢ μετὰ τὸν θάνατόν του εἰς ἓν τῶν τέκνων του, χωρὶς ὃ ἀφήσῃ εἰς τὰ λοιπὰ τὸ παραμικρόν, ἢ, ἂν ἀφήσῃ, πολλὰ ὀλίγον μέρος, κατὰ τὴν ἀρέσκειάν του. τοῦτο δὲ πράττει τὸ ἀνδρόγυνον, πλὴν συμβαίνει τὰ γενῆ καὶ ἄλλως· ὁ ἀνὴρ τὰ δώσῃ ἅπασαν τὴν περιουσίαν του εἰς ἓν τῶν τέκνων του, καὶ ἡ γυνὴ εἰς ἕτερον. ὅλα δὲ ταῦτα γίνονται μὲν ἔγγραφα, ὀνομαζόμενα προικοσύμφωνα καὶ διαθήκας.

Ὅσοι γενοῦν καλόγηροι, στεροῦνται τὸ δικαίωμα τῆς κληρονομίας ἀπὸ τὴν περιουσίαν τῶν γονέων των.

Αὐταὶ ὡς τοπικαὶ συνήθειαι, ἂν καὶ προφανεῖς ἄδικοι καὶ ἀπάνθρωποι, ὡς ἀποκαθιστῶσαι ἐν τῶν τέκνων εὐτυχὲς τὰ δὲ λοιπὰ δυστυχῆ, διατηροῦντο ἀπὸ ὅλους τοὺς κατοίκους, χωρὶς τὰ τολμήσῃ τις τὰ κάμει ἀγωγὴν κατ' αὐτοὺς.

Ἐπειδὴ ὁμως, ὡς πληροφορεῖται τὸ Δικαστήριον, ὅδη μετὰ τὴν σύστασιν τοῦ πρωτοκλήτου τούτου ἐνταῦθα, ἐτοιμάζονται τινὲς τῶν ἀντιφρονούντων τὸ ἐπιβάλλον εἰς αὐτοὺς μέρος ἀπὸ τὴν περιουσίαν τῶν γονέων των, τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸ Δικαστήριον καὶ τὰ ζητήσωσι τὸ ἐπιβάλλον εἰς αὐτοὺς μέρος, καὶ ἐπειδὴ ἡ κατάστασις αὐτῶν τῶν συνθημάτων, θέλει ἐπιφέρει ταραχὴν, διότι τότε, ὅσοι τοιοῦτοι ἄδικοι, θέλουν κάμει ἀγωγὴν διὰ τὰ ζητήσωσι τὸ ἐπιβάλλον εἰς αὐτοὺς μέρος.

Διὰ τοῦτο τὸ Δικαστήριον προλαμβάνει καὶ ἐρωτᾷ τὴν Σεβ. Γραμματείαν, ζητοῦν τὴν γνώμην της, τί τὰ πράξῃ εἰς τοιαύτην περίστασιν, τὰ καταργήσῃ τὰς τοπικὰς ταύτας συνθηθείας ἢ τὰς διατηρήσῃ; ...».

907

1829-1831. Ἐγγραφα της «ἐπὶ τοῦ Δικαίου Γραμματείας» αναφερόμενα στην τήρηση της αρχῆς της διακρίσεως των ἐξουσιῶν κατὰ τὴν καποδιστριακὴ περίοδο. Αἴγινα, Ναύπλιο.

Μ. Τουρτόγλου, «Ἡ διάκριση τῶν ἐξουσιῶν ἐπὶ Καποδίστρια», *Μνημοσύνη* 15 (2001-2002), σ. 384-388, αρ. 1-7 (= Τουρτόγλου, *Μελετήματα*, τ. 4, σ. 186-190, αρ. 1-7).

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΗ ΣΤΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

1829, 24 Μαΐου

«... Ἐσυστήθησαν τέλος πάντων τὰ Δικαστήρια, καὶ ἐκπληροῦνται ἤδη αἱ εὐχαὶ τῶν Ἑλλήνων, ἀκαταπαύστως ἐξαιτουμένων τὴν δικαιοσύνην τῶν νόμων · ἐπομένως ὅλοι αἱ

δικάσιμοι ὑποθέσεις ἀνάγκη νὰ διευθύνωνται εἰς τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν· οἱ δὲ διαφερόμενοι δὲν δύναται πλέον νὰ προστρέχωσιν εἰς τὴν νομοτελεστικὴν, ἥτις δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἐπεμβῇ εἰς τὰ τοῦ ἀνεξαρτήτου δικανικοῦ δικαιώματα.

Χρεωστεῖτε λοιπὸν νὰ εἰδοποιήσετε ἐν γένει τοὺς κατοίκους τῶν ὑπὸ τὴν διοίκησίν σας ἐπαρχιῶν, ὅτι ὀφείλουσι νὰ προτρέχουσι παντελευθέρως ἐφεξῆς εἰς τὰ Δικαστήρια, καὶ νὰ μὴ ματαιοπονῶσι παρατρέχοντες εἰς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ καταβαρύνοντες τὰς διοικήσεις διὰ διαφορὰς των.

Χρεωστεῖτε δὲ νὰ μὴ δέχεσθε τὰς τοιαύτης φύσεως ἀναφορὰς των, μηδὲ νὰ τὰς διευθύνετε εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλὰ νὰ τὰς ἐπιστρέφετε εἰς αὐτούς, καὶ νὰ τοὺς συμβουλεύετε νὰ ὑπάγουν εἰς τὰ Δικαστήρια διὰ νὰ τὰς δώσουν, πλὴν πάντοτε προσφερόμενοι μὲ τρόπους γλυκεῖς, καὶ διδάσκοντές τους εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταπεισθοῦν εἰς τὴν συνείδησίν των, ὅτι δὲν ἔχει πλέον χρέος ἡ Κυβέρνησις νὰ δέχεται ἀναφορὰς διὰ δικαστικὰ πράγματα ...».

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΣΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΚΑΤΩ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ. ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΖΟΝΤΑΙ ΤΑ ΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΞΟΥΣΙΩΝ ΣΤΙΣ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ
1829, Σεπτέμβριος

«Σχέδιον ἀπαντήσεως

Πρὸς τὸ κατὰ τὴν Κάτω Μεσσηνίαν Πρωτόκλητον Δικαστήριον ...

Ζήτημα 2 - «Αἱ Διοικήσεις καὶ Ἀστυνομίαι τῶν τμημάτων τούτων, ἐκπληροῦσαι τὰ χρέη των, ἀναγκάζονται πολλάκις καὶ νὰ παιδεύουν τοὺς ὑπαλλήλους. Αὐτοὶ καὶ ἐκ τῆς φυλακῆς καταφεύγουσιν εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῶν νόμων, ἐλπίζοντες εἰς τὰς εὐρεσιολογίας των ὅτι θέλουν δικαιωθῇ. Ἐκ τούτου προξενεῖται μὴ σύγχυσις τῆς ἐκτελεστικῆς καὶ δικαστικῆς ἀρχῆς. Παρακαλῶ λοιπὸν τὰ ὁδηγηθῶ εἰς ταύτας περιστάσεις ποῖον εἶναι τὸ χρέος τοῦ Δικαστηρίου».

(Ἀπάντησις)

Ἡ ἐγκληματικὴ διαδικασία ἀναφέρει τὰ ἐπανορθωτικὰ πταίσματα, ὅσα ἀνήκουν εἰς τὴν ἐπανορθωτικὴν ἐξουσίαν. Ἡ ἐξέτασις καὶ ἀπόφασις δι' ὁποιοδήποτε ἐγκλημα ἀνήκει μέχρι τῆς σήμερον εἰς τὰ Δικαστήρια. Ἡ Διοίκησις ἔμπορεῖ νὰ κατηγορῇ τοὺς ἐγκληματίας, ἀλλὰ δὲν δύναται καὶ νὰ παιδεύῃ, ἂν εἰς διοικητικὰς πράξεις παρέβησαν τὰ καθεστῶτα. Ἡ Ἀστυνομία εἶναι ὄργανον διὰ νὰ ἐμποδίζῃ τὰ ἐγκλήματα, καὶ νὰ ἐξιχνιάζῃ τὰ γεγονότα. Ἀναφέρουσα πᾶσαν πρᾶξιν τῆς εἰς τὰς ἀνηκούσας ἀρχάς, κ' ἐκτελοῦσα τὰ ἐντάλματα κατὰ τοὺς τύπους των δὲν ἔχει ἐξουσίαν νὰ παιδεύῃ. Ἐντὸς ὀλίγου θέλουν διαταχθῇ τὰ καθήκοντα τῆς Ἀστυνομίας».

908

1829-1832. Ψηφίσματα τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας. Ναύπλιο.

Γ. Δημακόπουλος, «Ὁ κώδιξ τῶν ψηφισμάτων τῆς ἑλληνικῆς πολιτείας. Β' (1829-1832)», *ΕΚΕΙΕΔ* 15 (1968) [1972], σ. 63-173, αρ. 1-42.

